სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

ოთხშაბათი, 19 ივნისი 1918 წ.

ქართველი

ფასი 40 კაპ.

გაზეთი ღირს: 1 თვით 9 მანეთი **ცალკე ნომერი ყველგან 40 კაპ.** განცხადების ფასი, როგორც პირველ გვერდზე, ისე მეორეზე, პეტიტის სტრიქონი—1 მან. სამგლოვიარო განცხადება 15 მან. საჩქარო განცხადება უნდა მოვიღოთ იქნას ანა უფროსეულ დილის 12 ს. ხელმოუწერელი წერილები არ იბეჭდება. დაუბეჭდავ საგაზეთო მასალას რედაქციაში არ ინახავს, ავტორებს უკან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც მიწერ-მოწერას კისრულობს.

ბელის მოსწავლეებმა [illegible] ... სურთ უნდა გამოგზავნონ: Тифлисъ, почтов. ящ. 199. **Редакція „Эртоба".** ფაქსი ადრესით გამოგზავნილ ფულს რედაქცია ვერ მიიღებს.

რედაქციაში პირადად მოლაპარაკება შეიძლება 10—12 საათამდე. რედაქციისა და კანტორის ადრესი: ფეიერსის, ბოლოვინის პროსპექტი № 12. Тифлисъ, Головинскій проспектъ № 12).

ტელეფონი 16—62.

№ 125 ორგანო ამიერ-კავკასიის სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა № 125

ღრმათ დამწუხარებული მშობლები: მამა ფილიპე, დედა ნინო ძმები: ალექსანდრე, ლადო და მიშა; დები: მაშიკო, ლიმონა, ნადო მანჯავიძეები აუწყებენ ყველა ნაცნობთ და ნათესავთ, რომ უეცრათ გარდაიცვალა მათი ძვირფასი და დაუვიწყარი

ბიკტორ ფილიპეს ძე მანჯავიძე.

დაკრძალვა მოხდება ხუთშაბათს, 20 ივნისს ნაშუადღეზის 2 საათზე წმ. ნინოს ეკლესიაზე (ნაძალადევი, კონდუქტორის ქუჩა № 8, სახლი ჩიხრაძისა).

ბიძები: ბესო და ასლანი, ბაცალები: თებრონელა და მილანია, ბიძაშვილები: ერმისა, სანდრო, გრიშა, დათა, ვარსტა და ნინა ჩიხრაძეები, მამიდაშვილები: ეფლეტერი, ეფუკია, ანიჩკა შავლოძეები ულრ ესი მწუხარებით აუწყებენ ყველა ნაცნობთ და ნათესავთ მათი ძვირფასი და დაუვიწყარი დასულის

ბიკტორ ფილიპეს ძე მანჯავიძის

ფიცარად გარდაცვალებას. დაკრძალვა მოხდება ხუთშაბათს 20 ივნისს, ნაშუადღეზის 2 საათზე წმ. ნინოს სასაფლაოზე (ნაძალადევი, კონდუქტორის ქუჩა № 8, სახლი ჩიხრაძისა)

ქალაშვილი მატა, სიძე ნიკო და შვილს-შვილები: ვიქტორი, უშანგი, ლეონიდე, პავლუშა და გოგოლა შარაშენ ძეები ულრ ესი მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ, ნაცნობთ და მეგობრებს

მართა ეფანატეს ასულის

ნიკოლაიშვილის

გარდაცვლებას. დაკრძალვა მოხდა 4 ოზურგეთში 18 ივნის საღ. 4 საათ.

რა გამოირკვა?

იგრეთ წოდებული „ეროვნულ"-დემოკრატების გაზეთ „საქართველოში" ბ. რ. გაბაშვილი დიდი რიხით აყენებს კითხვას: ვინ დამარცხდა? სხვები აქვს მთავრობის მიერ 15 ივნ. ეროვნულ საბჭოში გამოქვეყნებული დეკლარაცია და ამ დეკლარაციით გამოწვეული კამათი, რომელსაც სამი სხდომა მოანდომა ეროვნულმა საბჭომ. ბ. რ. გაბაშვილი თვითმოწონებით მოუთხრობს მკითხველებს, რომ ეროვნულ საბჭოში „ერთის მხრით იყო საქართველოს ეროვნული დემოკრატია, რომლის მაფიდან ჩამოყალიბებული შეხდულებანი ჩამოკვეთილი იყო მის მიერ შედგენილ სპარლამენტო დეკლარაციაში და მეორეს მხრით დემაგოგიზე აშენებული ფუქი ჩეკრმტ ყველა სოციალ-დემოკრატისა". ასეთი დებულებიდან ლოღიკურათ გამომდინარეობს ბ. გაბაშვილის შემდეგი დასკვნა: „ჩვენ შეგვიძლიან ვიდეოსსაწყოლთან ზნეობრივი გამარჯვება და ჯერ ჯერობით ფიზიკური ვაკუუნთონ სოციალ-დემოკრატიასო".

ჩვენ ზედმეტად მიგვაჩნია ავტორთან კამათი, სურვილი არა გვაქვს რამენი დავარეშენთონ ნაციონალ-დემოკრატები. ჩვენ თუ კალამს ვიღებთ ხელში მხოლოდ ამ-ტომ, რომ გვიკვლია ჩვენი მოწინააღმდეგე. სვენი პარტია მომავლის პარტიაა, მან ბურჟუაზიულ წყობილების ნანგარევებზე უნდა ააგოს თავისი მომავალი ბედი, ქვეყნის სოციალისტურ საზოგადოებათ გარდაქმნის საქმე. სოციალ-დემოკრატიის პროგრამა ჩამოყალიბებულია, მისი სამოქმედო გზა ნათელია. ისევ ყველგან, სადაც ადგილი აქვს საზოგადოების კლასებათ დანაწილებას, სადაც არსებობს ბურჟოვა ჩამოყალიბებული კლასი ბურჟოაზიისა, რომელსაც ყავს თავისი პარტია შესაფერ სამოქმედო პროგრამით და ტაქტიკით.

ესენ სხვა ჩვენში. ამ უცხო სახელწოდებებიგ წუობილებაში განვითარდა საწარმოოდ ძალები. ჩვენმა ბურჟუაზიამ ვერ გამოიჩინა სასიკეთო ნიშნები. ამიტომ იყო ის მუდამ ულრანესად და საკუთარ სახეს მოკლებული.

ჩვენ გვეგონა, რომ რუსეთის დიდი რევოლიუცია სულს ჩაბერავდა ჩვენს ბურჟუაზიას. ამის ნიშნები თითქოს გამოჩნდა ჩვენი ცხოვრების ასპარეზზე, როცა ნაციონალ-დემოკრატების პარტია იშვა. და ჩვენ ბევრი გვეჩოდა, რომ საქართველოს პირველ პარლამენტში, ეროვნულ საბჭოში ჩვენს წინაღმდეგ დაინთქმებოდა ჩვენი ეროვნული ბურჟუაზია და მისი პარტია—საქართველოს ნაციონალ დემოკრატია.

მაგრამ ჩვენი მოლოდინი არ გამართლდა. და ამათ ფ. ქრომს და თვალთმაქცობს ბ. რ. გაბაშვილი, ვითომ ნაციონალ დემოკრატებს ზნეობრივი გამარჯვება რგებოდეთ. ჩვენ არ ვიცით რომელ ზნეობაზე ლაპარაკობს ბ. გაბაშვილი? ნუ თუ იმ ზნეობაზე, რომელსაც საღვდელმამა ქადაგობს და რომლის ძალით საგალდებულოთ არის ილ ა ბული მორჩილება? ასეთი ზნეობა თამამათ შეგვიძლია დავუოლოთ ნაციონალ-დემოკრატებს. მაგრამ არის მეორე ზნეობაც: მუშის საშინელ ექსპლოატაციას ეწევა ალი, ბლეს ღალეთი სუფსა ხვის ბეკატორეკ, მდიდრი თავისუფალია გადასახადებისაგან, და სახელმწიფოს ხარჯები მთელი თავისი სიმძიმით ღარიბ ღატაკს აწევს კისრზე. ინ ასეთი ზნეობის დამცველთ გამოვიდა ეროვნულ საბჭოში ნაციონალ დემოკრატია და არ ეიცით როგორ გავიგოთ—რაში გამოხატა მისი ზნეობრივი გამარჯვება? მგრამ ეს ჩვენ არ ბრალია. ჩვენებს რომ არ ვაწყენინოთ, ღეგნაშვილი მაგალითისთვის, რომ ოფიციონი ბატონყმობის გადავარდნის წინ ერთი ცნობილი ეროვნულმოთავარი საღოთ წერილით ასაბუთებდა ბატონყმობის სამართლიანობას და სიკეთეს.

ალსანშვაილი ის, რომ საქართველოს ნორჩ ბურჟუაზიას ეროვნულ საბჭოში არა ყავს თავისი წარმომადგენელი, რადგან ეგრეფწოდებული ეროვნული დემოკრატია არ არის გამომაცველი ამ კლასის ინტერესებისა. ეს გარემოება სისწორით აუნიშნა საბჭოს ტრიბუნიდან ბ. გ. ნათაძეკ, რომელმაც მიუთითა იმ გარემოებაზე, რომ ნაციონალ-დემოკრატია—ეგრე ვთქვათ, არისტოკრატიის პარტიაა. ჩვენს არისტოკრატიას კი მეშამფლეთა წოდება შედგენენ და ვინ არ იცის, რომ მეშა ულეთა წოდება ეყრდნობა ჩამორჩენილ ნახევრათ ბატონყმურ მეურნეობას. არა მარტო ჩვენი სურვილით, არამედ თვით ისტორიის ზიერ განწყობილია ეს წოდება, ეკონომიურ განვითარების გამო თავდა-ზნეურობას ნიადაგი გამოეცალა ფეიქვეშ მას, როგორც წოდებას მომავალი არ აქვს, და ის პარტია, რომელიც ამ დრო-მოქმედ წოდებას ეყრანნა, გაკოტრებულია როგორც ზნეობრივად, ისე ისტორიულად. ამიტომ სრული სიმართლე უთხრა ნიე ერონდანაპ საბჭოს ტრიბუნიდან ნაციონ.-დემოკრატებს: კიდეც რომ არ გსურდეთ ღალატი, თქვენი მეგობარი ზეობა ისეთია, რომ ოფიციერებლობა ლოდიკურათ დგგაყენებთ ამ გზაზე, რადგან ჩვენს ქვეყანაში ეძნელნი ხართ არა მარტო ოფიცა აწყოთი, არამედ მომავლითაც, ვინაიდან თქვენ ეყრდნობით დრო-მოქმედ წოდებასო.

ამ აზის დამარხეული ჭეშმარტება და არა ამბ ოფ ომ ერ ის კეთილ სურვილებში.

მაშასადამე დეკლარაციის გაბრეშეა ატეხილ კამათიდან გამოიკვეა შემდეგი: ეგრეთ წოდებული ეროვნული დემოკრატების პარტია ეროვნული ბურჟუაზიის წარმომადგენლებისას და ამიტომ ზინ ბას არა აქვს არც აწყო და არც მომავალი, და საკვირველიც არაა, რომ ეს პარტია თუ მას მოქმედება სურს, გარეშე ძალას დაეყრდნოს. ეს გამოირკვა ეროვნულ საბჭოში. და თუ ამას ზნეობრივი გამარჯვება ჰქვია, როგორც ეს ბ. რ. გაბაშვილს ჰგონია, ჩვენც იძულებული ვართ ასეთი გამარჯვება დაფულოთ ნაციონალ-დემოკრატებს.

„პეტიციის" გარშემო

ამას წინეთ გაზეთებმა დაბეჭდეს ცნობა, თითქოს ყოფილ თავად ანნაურების ერთ ჯგუფს თხოვნით მიემართოს გერმანიის ელჩისთვის, რომ მას სა'ფულება ებრძა ქართულ მთავრობის მიერ აგრარიულ რეფორმის შეწერების და გაუქმების შესახებ.

მთავრობის განმარტებიდან, რომელიც მან ბ. აფხაზის შეკითხვის გამო მისცა საქართველოს ეროვნულ საბჭოს, გამოირკვა, რომ პეტიციის მიღების შესახებ ხმები არ შეეფერება სინამდვილეს, მაგრამ მართალია ის, რომ კერძოთ ბაასში ბეგმა შესჩივლა გრაფ-შულენბურგს აგრარულ რეფორმის გამო და მისი ახლის გამოთქმა სთხოვა.

ჩვენ უნდა გადაჭრით ვალეიაროთ, რომ ამ სახითაც ეს განმარტება მთავრობისა ფიდ საგონებელში ჩაადგეს ჩვენ ბლეხობას და საერთოდ დემოკრატიას. ჩვენ ვიცოდით, რომ მემამულეენი ადვილათ ყიო მათ ხელში—იარაღი გლეხთა დაბაჩაგების და რომელიც მათ რევოლიუციამ ასე შეეშალა ლეღლათ გამოსტაცა. ჩვენ დარწმენებული ვიყავით, რომ იგინი ყოველ ღონეს მიიღებენ მათ დასაბრუნებლათ, მაგრამ არის ღონისძიება და ღონისძიება. მიმართეა გარეშე ძალისათვის—ეს ხომ ლაღატი მთელი ქვეყნის და მისი სუფერენტეტის. შეიძლება ეს საშუალება მართლაც გამოდგეს ტეოლიუციის მონაპოვართა დასამარხავათ, მაგრამ იგი გადაქცევა სამარეთ თვით ქართველი ერისა და მ ნი დამოუკიდებლობისა თვის. ჩვენ ვამბობთ, რომ სუფეილი მიწის დაბრუნებისა ყველას აქვს, ვინც ის დაკარგა, მაგრამ ჩვენ გვწამს ისიც, რომ უმეტესი ნაწილი ყოფილ მემამულეებს ასეთ მუხანათურ ნაბიჯს თანაგრძნობით არ შეეგებენა.

ნაწილი ყოფილ მემამულეებისა, რომელნიც დღემდე ეუოჯნოლებენ ყურში გარეიდან მოსულ მოკავშირეს და ცდილობენ ჩვენ ხალხთან მოყვრათ მოსული სახელმწიფო მტრათ გადაკიდონ ხალხს, თავის საქეიფოთ ჩორჭს სცხებს მთელ წრეს, ყველა ყოფილ მემამულეებს.

მთავრობის განმარტებიდან ჩვენ ვიცით, რომ პეტიციის შესახებ ცნობა არ გამართლდა. მაგრამ ხომ იყო კერძო პირების ლაპარაკი ამაეე საგანზე? და განა ეს ულალეერეს გულისწყრომას არ გამოიწვევეს გლეხსაკითხში ყოფილი მემამულეებს მიმართ? ნათქვამია ერთმა ტალახიანმა ლორმა მთელი ჯოგი გასვიარეთ. აქ კი ტალახიანი არა ერთი აღმოჩნდა. თუ მხედველობაში მიეიღებთ ინასაც, რომ ეროვნულ-დემოკრატების გამოსვლა საბჭოში დეკლარაციის გამო თავადურ სათაო მუხლით ხდება მიღებულ აგრარულ რეფორმას, ჩვენ ადვილათ წარმოვიდენთ, თუ რა ატმოსფერა შეიქმნება ამ ეაეთ პირობებში.

ეა ჩვენ ვამბობთ, საჭიროა დაუყოვნებლივ მიიღონ ზომები პოლიტიკურ ატმოსფეროს გასაწმენდათ თვით ამათ, ვის წრეებსაც ეს შეეხება.

მარტო მთავრობის გაკეთდება, ასეთი ფაქტი არ მომხდარაო, საკმარისი არ არის. ბრალდ ბა ერის ღალატში მეტათ მძიმე ბრალდებაა. მარტო ეკმეკ კი ასეთ ბრალდებაში საკმარისია, რომ გაგიარეულებულ ატმოსფერაში, რომელსაც დღეს წარმოიდგენს საქართველო, მეტათ სამწუხაროა. შედეგები გამოიწვევ-ოს.

ყოფილ თავად-აზნაურობას აქვს საშუალება თავის კოლექტიური აზრი გამოსთქვას, ასეთ ატმ ოს ფ ერ ში ეს დიდ ბიჯოს ეა ამით ერის წინაშე თავი იმარილოს. ეს საჭიროა არა ამიტომ, რომ ჩვენ ეს ბრალ ეა ეა ეა

ძოწინააღმდეგეს ანა აქვთ გარკვეული გეზი ბრძოლისა. არ იცით სად უკანონის ს.-დემოკრატებს, რომელ მხრიდან მიეტანონ მათ წინააღმდეგ იერიშ. ისევ წმიერ ლრეშმა, იგი მალშეიკეთილ ალო. მაგრამ იმის ჩამოსხსნის თქვენ ვერ მოგსწრებით, თუ ეს თვით დეკრატიამ არ მოისურვა. წერეთელმა ყველაფერი დაიუპოო. ეს ბაკშვური ლოლაა. წერეთლისთვის რომ დიეჯერბიათ, ოფესეთ არ დაიუპებოდა. ის აქაც ამ პოლიტიკას ადგია და ვინ მას, ვინც წერეთელს არ გ ჯეკნა (ტაში). თქვენ ამბობთ, რომ ჩ.ენ ვართ მხოლოდ ეროვნულ ფრაქციის მტარებელნი. ამაეი ლ.ოს კი ამბობთ, აქ თუ ვზიავთ, ეროვნ.ლებს ხიზტების წყალობითაო. თქვენ ილაშქრეთ წითელ ბვარ.ფის წინააღმდეგ მაშინ, როცა ეს წითელი ბვარფი ჩვენი საზღვრების დასაცავთ ბრძოლა შია გაბმული და ამ ბრძოლაში დაბოლოელებს სწორეთ ლოს ასაფლავებენ. თქვენ ამბობთ, რატომ გეგბრძვით, თუ სიტი ვართო. მე გამეგონა, წამეკითხა თუ საზეიერ ბარეთ და რუსეთში, როგორ გამოდიან შიგრიზმელები ხალხის წინაალმდეგ. გუშინ კი თქვენი ბაბისელის შემდეგ რეალურთ ვეგრძენი შავი აჩრდილის მოახლოებეა. თქვენ მიწებს კარგავთ და მხოლოდ ეს გინანებათ. იცოდეთ, რომ თქვენ ბატონებათ დარჩები მხოლოდ ჩვენს საფლავებზე (ხანგრძლივი ტაში).

ნოე ჟორდანიას გამოსელს ხ.ანგრძლივი ტაშით შეხვედ.ს.

მოქალაქენო! ორი დღეა თქვენ მოუმზადეთ ბრაველ ორატორებს. თვითეულ ფრაქციიდან ლაპარაკა რამდენიმე ორატორმა. მხოლოდ ჩვენი ფრაქციიდან ლაპარაკი მარტო ეთქმა. ეს შემ.ხვევითი მოგლესა არაა. ჩვენც გვაყავს ისეთი ორატორები მაინც, როგორიც აქ გამოდიოდენ. მაგრამ ჩვენ ვვინდოდა მოგვეცა ერთ ფრაქციებისათვის და ბეთქვა—ეს მართალ პარლამენტია, თუ ეშმაგესება სეიმს. მე ამ მხრით კმაყოფილი ვარ. აქ ითქვა ის, რაც ცხოვრებაში არის. მაშასადამე, ეს ნამდვილი პარლამენტია. მე ამას არ ვიწერ მემარჯვენეების პირად თვისებებს. დღემდის ისინი გაწუმებულნი იყვნენ. ზარმოგზდენ მყავსიტელების პოლ.ტიკა. ახლა რომ სეიმი იყოს. მუსაკატელებიც ამას ეტ ყოდენ. ჩვენნი დღეს არიან ბერმანენი აფიციერები და ახლო-მახლო ოსმალეთის ფაშები (ტაში). მხოლოდ ეს გამოიცვალა. ამ.ბენ ზოგი ბარი მარგებელიაო. ეს სწორედ დღეკვნელ ჩვენნა მდგომარეობამ გამოარკვია ჩვენი მემარჯვენეები

რა მოხდა?

ჩვენ მოვიმანეთ აქ მთავრობის ფელკარაკია. აქ ყველაფერი თითქმის ძველია, ახალია მხოლოდ ის, რომ ვამბობთ — დავიკავთ დამოუკიდებლობასა. ეს არის მთავარი საკითხი, მან მთავრობა, უმორჩილეს სხვა კითხვებს. ამიტომ ამ პარტიამ, რომელსაც ს.ქართველოს დამოუკიდებლობა მიაჩნია თავის მთავარ მოთხოვნილებათ, მხარი უნდა დაუჭიროს ფელკარაკია. მაგრამ თუ სხვა მუხლი შეადგენს მის მთავარ მოთხოვნილებას, რა თქმა უნდა, ამ მუხლს ვერ ანაკვლებს საქართველოს დამოუკიდებლობას. ასეთი მუხლი ყოფილა მეხლი აგრარულ საკითხს შესახებ.

მე 19 სიუჟეტს ისტარია აგრარულ საკითხის გაშენი ტრიალებს. ამ საკითხმა დასასმარა ძველი საქართველო, ახლა ამ საკითხოვე ახალ საქართველოს უმარგებენ დასფელებს. ეიცით, რომ ახლანდელი მდგომარეობა ძლიერ წაგაგავს მე-18 საუკუნის მიწურულის მდგომარეობას. მაშინაც უცხო ძალასთან შეეკოთნ კეეზარი და როცა ეს ძალა ჩაეია შინაურ საქმეებში, შინაურ თვითმართველობასაც ბოლო მოეელო.

მერე ვისი პოლიტიკით მოხდა ეს?

თქვენ იცით ზურაბ წერეთლების მოქმედება. ამ ერთ წოდებას ყოველთვის თავის სასწორზე ადგენდა ერის ინტერესები. აგრარული კითხვა არის ეროვნულ დემოკრატებისათვის თავარი კითხვა და მათ სთქვეს, რომ საქართველოს სუვერენიტეტი ესმით როგორც აგრარულ საკითხის გადაფერილობა. მაგრამ ავიწყდებათ მათ, რომ მაშინ არ იყო ის ძალა, რომელიც გაუქკავდებოდა ფეოდალებს. მაშინდელი საქართველოს დაცემა იყო ფეოდალების დაცემა. და ასეთ საქართველოსთვის ხალხმა არ დაიკარა სასმელი. დღეკვნელი საქართველოს დაცემა კი იქნება დეზორატების დამხობა. (ეროვ.-დემოკ.ატები ადგილიდან: „ბარათალს ამბობთ"), ფეკი მშამს და ბოლო მაკკრავებსო. თუ მართალს ვამბობ, თქვენ ბომ იცით, რომ ხალხს არ სურს თქვენსავით გადასვლის აგრარული საკითხი. თქვენ ამ საკითხს თქვენსა სასურველად პარლამენტარულ გზით ვერ დასჭრით. მაშინ უნდა მიმართოთ არ.ლამენტარულ გზას. ეს გზა არ იქნება ჩვენი ერის სახელოვანები.

თქვენ ამბობთ, სპეროთა ჯარით. მეორე ვინ არის ამის წინააღმდეგი. ეერონ.ლი ქეკაეეს, რომელიც ჩვენთან იყო, — თუმცა მაშინაც არაფერ.დარეფლ ფრაქციაში (ბალშევიკების ფრაქციაში. ვ. ა. ირიცხებოდა—მაინც უნდა ახსოდეს, რომ ომის დროს ჩვენი შეხედულებითაც ანის ჯარი საჭირო. (ტაში) ჩვენი ეროვნულიული ჯარი არ წავა ჩვენს წინააღმდეგ. იგი ხალხს შვილებისგან შესდგება. თქვენ მს ვერ დაეყრდნობით, თქვენ ხალხ მონახოთ ჯარეფ ძალ. მაშინ ვიტყვით, რომ გადალახეთ ჩვენი საზღვრები და დაიწყეთ ის, რაც ოკეანეში მოხდა.

თქვენ ამბობთ, ჩვენ შევეშვენით ეს პალ.ტაო. მე აქ მაგონდება ერთი ცხოველი, რომელმაც სთქვა, მეც ვხნავდი. უნდა იცოდეს ყველამ, რომ ეს პალატა შეეშმა რეფოლ უციამ და არა ეეშაპელმა (ტაში).

დღეს ასეთი დილეგა ვეიდგას წინ: ვილაც სურს აგროარული რეფორმების ცხოვრებაში გატარება, მას სურს, რომ რუსპუბლიკა იყოს სუვერენული; ვინც წინააღმდეგია აგროარული საკითხის გადაჭრის, მას კი სურს, რომ ჩვენი რესპუბლიკა იყოს სუვერენული. თქვენ იცით, რომ ომის დროს თქვენ მიერ ნაკუთხი ზოგიერთი წერეფნი ოცნებოზდენ, ეფეი ოსმალეთის ფაშები მოვიდენო. აქ ვიგიწყეს ლაპარაკი ჩვენს „ცოდვებზე". თითქოს ისეთი ცოდეები მიგვიძღოდეს, რომელნიც სამუდამოთ უნდა დაეფარონ. ეეეი არ არის, ყველა პარტიას აქვს შეცდომა. მაგრამ რაც დღეს აქ ჩვენს საწინააღმდეგოთ ბარდდებეი წამოაყენეს— ეს ჩვენ ღირსებათ მიგვაჩნია. ქიქოძეს აქ გვისაყვედურა, ბალშევიკები შეგვიწყროვეთო. ჩვენ სულაც არ გვიეკვირს, რომ ეს ბალშევიკებს ეროვნულ-დემოკრატები იცავენ. მეორე ბრალდება წამოგვიყენეს, ომი გამოუცხადეთ ოსმალეთსო. ესეც ჩვენი ღირსებაა და არა ცოდვა, ვინაიდან ამის ბრალია, რომ დღეს ჩვენ აქ ვიყოფებით და არა ფაშების ხელშ. უკვირთ, თქვენ როგორ შეგიძლიათ სახელმწიფოებრივი მუშაობა აწარმოვოთო. მაგრამ ფინლანდ.ის მთავრობა ხომ ნიკოლოზის დროსაც სოციალისტური იყო; შეეიკარიის ზოგიერთ კანტონებს მთავრობებეი სოციალისტურია; გერმანი.ს ერთი სამთავრის მთავრობაც დღემდის სოციალისტური იყო. თქვენ გეგონიათ, რადგანაც მთავრობა სოციალისტერია, მან უნდა განხორციელოს სოციალიზმია. ეს ბალშევიკური შეხედულებაა და ადეილათ წარმოსადგენია, რომ ქიქოძეს, როგორც ყოფილ ბალშევიკს ასეთი შეხედულება წამოეყენებინ. (ტაში) ჩვენ კ.ანტ.ენ.ბ ვგეესმის. როცა ვამბობთ, რომ ცა სხვაგან განხორციელდება სოციალიზმი, მაშინ განხორციელდება იგი ჩვენშია.ც თქო. ეს არ ნიშნავს, რომ სახელმწიფო უნდა დავანებოთ ბურეუაზიას და ვეიქოთ მას. ჩვენ ბურეუაზიულ საზოგადოებაშიც გვაქვს საქმე. ბანგასარეელეთ ჩვენი პროგრამა მინიმემი. თქვენ ამბობთ, როგორ შეგიძლიათ ალგოთ ბურეუაზული წყობილებაო. ეს მართალია. მარა არის წყობილებაც და წყობილებაც. ვეერ ავადეეთ ეკონომიურ წყობილებას, მარა პოლიტიკურ წყობილებას კი. თქვენ განხვათ ჩვენშია ეყოს პოლიტიკური წყობილება. ეერ.ანგ.ნ.ლ.ბ.ნ.ბ.ბ.ბ

ი ᲒᲣᲚᲘ ᲮᲐᲠᲐᲖᲘᲐᲜᲘ და ᲛᲘᲡᲬᲠᲐᲤᲘᲐᲜᲘ ᲫᲘᲚᲘᲐᲜᲘ ᲛᲝᲛᲒᲐᲜᲐ და ᲒᲐᲒᲖᲐ „ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ“ ᲤᲣᲠᲪᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲣᲤᲐᲒᲝ ᲒᲐᲛᲝᲩᲔᲜᲘᲡ. ᲒᲘᲜᲓᲐᲣᲪᲘᲠᲔᲑᲘᲗ ᲛᲝᲬᲘᲜᲐᲠᲔ ᲘᲠᲘᲜᲘᲨᲘᲠᲘ ᲐᲛᲘᲜᲐᲨᲘᲠᲘ ᲓᲠᲝᲡ. ᲛᲘᲜᲐᲨᲘᲠᲐ ᲐᲛᲘᲜᲐ ᲐᲕᲐᲜᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲒᲔᲑᲐ: ᲡᲐᲮᲛᲐᲒᲐᲓᲝᲛᲝ ᲜᲐᲪᲘᲝᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲞᲐᲠᲢᲘᲐᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲮᲝᲚᲝᲓ ᲛᲐᲨᲘᲜ ᲒᲐᲛᲘᲪᲘᲪᲮᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲮᲝᲚᲓᲐ, ᲠᲝᲪᲐ ᲠᲔᲒᲘᲝᲜᲣᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲔᲚᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲒᲔᲑᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ. ᲛᲘᲜᲐᲨᲘᲠᲐ ᲐᲛᲘᲜᲐ ᲐᲕᲐᲜᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲒᲔᲑᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲛᲘᲜᲓᲝᲜᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲠᲗᲣᲚᲘᲐ ᲒᲚᲔᲯᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲜᲐᲡ. ᲡᲐᲮᲛᲐᲒᲐᲓᲝᲛᲝ ᲜᲐᲪᲘᲝᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲞᲐᲠᲢᲘᲐᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲮᲝᲚᲝᲓ ᲛᲐᲨᲘᲜ ᲒᲐᲛᲘᲪᲘᲪᲮᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲮᲝᲚᲓᲐ, ᲠᲝᲪᲐ ᲠᲔᲒᲘᲝᲜᲣᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲔᲚᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲒᲔᲑᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲛᲘᲜᲓᲝᲜᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲠᲗᲣᲚᲘᲐ ᲒᲚᲔᲯᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲜᲐᲡ. ᲡᲐᲮᲛᲐᲒᲐᲓᲝᲛᲝ ᲜᲐᲪᲘᲝᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲞᲐᲠᲢᲘᲐᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲜᲓᲝᲜᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲠᲗᲣᲚᲘᲐ ᲒᲚᲔᲯᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲜᲐᲡ. ᲛᲐᲡ ᲐᲠ ᲛᲘᲜᲝᲗᲮᲔᲑᲐ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲘᲗ ᲛᲘᲜᲓᲝᲜᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲠᲗᲕᲐ ᲒᲚᲔᲯᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲜᲐᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲒᲔᲑᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲛᲘᲜᲓᲝᲜᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲠᲗᲕᲐ ᲒᲚᲔᲯᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲜᲐᲡ. ᲛᲐᲡ ᲐᲠ ᲛᲘᲜᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲘᲗ ᲛᲘᲜᲓᲝᲜᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲠᲗᲕᲐ ᲒᲚᲔᲯᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲜᲐᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲒᲔᲑᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲛᲘᲜᲓᲝᲜᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲠᲗᲕᲐ ᲒᲚᲔᲯᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲜᲐᲡ. ᲛᲐᲡ ᲐᲠ ᲛᲘᲜᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲘᲗ ᲛᲘᲜᲓᲝᲜᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲠᲗᲕᲐ ᲒᲚᲔᲯᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲜᲐᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲒᲔᲑᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲛᲘᲜᲓᲝᲜᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲠᲗᲕᲐ ᲒᲚᲔᲯᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲜᲐᲡ. ᲛᲐᲡ ᲐᲠ ᲛᲘᲛᲝᲗᲮᲔᲑᲐ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲘᲗ ᲛᲘᲜᲓᲝᲜᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲠᲗᲕᲐ ᲒᲚᲔᲯᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲜᲐᲡ. ᲛᲐᲡ ᲐᲠ ᲛᲘᲛᲝᲗᲮᲔᲑᲐ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲘᲗ ᲛᲘᲜᲓᲝᲜᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲠᲗᲕᲐ ᲒᲚᲔᲯᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲜᲐᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲒᲔᲑᲘᲡ ᲓᲠᲝᲡ ᲛᲘᲜᲓᲝᲜᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲠᲗᲕᲐ ᲒᲚᲔᲯᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲜᲐᲡ. ᲛᲐᲡ ᲐᲠ ᲛᲘᲛᲝᲗᲮᲔᲑᲐ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲘᲗ ᲛᲘᲜᲓᲝᲜᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲠᲗᲕᲐ ᲒᲚᲔᲯᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲜᲐᲡ. ᲛᲐᲡ ᲐᲠ ᲛᲘᲛᲝᲗᲮᲔᲑᲐ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲘᲗ ᲛᲘᲜᲓᲝᲜᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲠᲗᲕᲐ ᲒᲚᲔᲯᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲜᲐᲡ.

ᲛᲐᲠᲗᲐᲚᲐᲜᲐ, ᲡᲐᲑᲭᲝᲠᲗᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲘᲡ ᲐᲛᲑᲐᲮᲡᲐᲜᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲗ ᲘᲧᲝ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘ ᲛᲝᲜᲐᲪᲔᲛᲘ: ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲛᲝᲠᲬᲘᲚᲘ ᲛᲐᲨᲘᲜ ᲓᲐᲬᲧᲔᲑᲣᲚᲘ ᲘᲧᲝ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲛᲘᲬᲐᲖᲔ. ᲛᲐᲨᲘᲜ ᲛᲘᲜᲓᲝᲜᲘᲡ ᲩᲐᲛᲝᲠᲗᲣᲚᲘ

ოსმალეთთან და ახალციხე და ახალქალაქის მაზრები ორივე ოსმალეთს გადაეცეთო. ეს ვერ წარმოუდგენიათ. მე პირნი მეუნენინან თქვენ ეგეგეოდეთ და აქ კი ბეგეუნენეთი ზეგი შეეარეთონო. თუ ზაეეი თავისუფლათ მოყიდეს ჩვენთან ხალხი, თორემ ისე არაეის არ დავენდეთ ეითო და სხ.

ჩვენ შეკითხეეზეე—რატომ ბბასთუმანაწყეფრის რაიონეეი არ დასცალა ოსმალეთის ჯარმა, ან რატომ არ უშვებენ ახალციხეზი ჩვენს ტრანსპორტებსო ხამიდ ბეიმ გეიპასუხა: რეგულარული ჯარი ცოტა ეეეყოეს ამ რაიონეზეი და ამიტომ ვერ აეკეარეთ იარაღონო, მაგრამ ისე საეროოდ იმეფეს გამოსთქვაეს ხამიდ-ბეი, რომ საქმეს ეშეგდომიანათ მოაგვარებს.

შუადღის 4 საათზე მოვიდა ერთი პრაპორშჩიკი, რომელმაც მოიგალი სინტერეესო ამბები გეიიამბო.

ახალციხეეზი დღეეზი ათი ათას პატრონას აეეიეზდენ და ისე ჰქონდათ საქმე მოეწონებიეო, რომ ერთ ეულეეზეს თამამათ იტყოელიდენ დაუზპარეზლათო".

ამაეე პრაპორშჩიკმა გეკითხა, რომ ახალციხეზი მოკლულია ბოდბორეკი ეზდგინიმეო.

საღამოს 5 საათზე მოვიდა ფურგონი ფეირში, რომელშაც ეეპატეზული ხალხი შემოეეეეა და ჰკითხავდენ ამბებს. ეს ფურგონი ეეენეზოთ გამოეტარებინათ.

საღამოს 6 საათზე გამოვედით დეკირიდან. ეეენერალმა დამბავნა მოგვიხდია ცხენების მობილიზაცია ბაზრის რაიონეზი და ვიცნობ დავალ ბა კომისარის და ისიც შეუფდა ცხენების ახალციხეზი გაგზავნას.

ბაზეზეზთ ეუნდა აღ ნაზნოს ერთი ბარგმიეა; რომელ სოფელშიც კი შეეედით ჯარის გაეაეეეეთ, ყველი ერთნაად გეეეკითხეზოდეს: „ეზიდეეთ ეზონაინეს ეუძანიანო". მობილიზაცია ეზეეეთი არ იყო განსაზღვერული, რაც დიდათ ხელს უშლიდა მობილიზაციის სასურველათ ჩატარებას. ხალხი კი გაიძახოდა ბრძანოს მთავრობამ და ჩვენ ყველა ხელს შეეეეეყობთ კანონის ცხოერებაზეი გატარებასო. თუ კი თეითმპყრობელობა ჩვენდა საზანაკმედგოთ იყენებდა მთარაბეთი ჩვენს ზეეიდეს და ძმეზს, დღეს ხალხს არეფუნდა მთავრობამ, სადაც კი საჭიროა იქნება იმავე მთარაბეთან და უსასტიკესი ზომეზით უნდა დაიკვეს ხალხის ინტერესებიო". და მარლაც, ისე უნდა მოიქცეს თავარობა თუ უნდა, რომ ესა თუ ის ხალხს სასარგებლოთ გამოეეეეზდეს კანონი ხორც-შესხმეთ სინამდეილეთ აქციოს...

ი. ყაეეეიშვილი.

ბორჯომი. საღამოს 5 საათი იქნებოდა, როცა ბორჯომის ხეეეეზნი ჩავედი. ცა მოღრუბლეული იყო. მიეეს გადაფენოდა შავი ნისლი... თან წვიმდა... არა ჩვეეეეზეი სხე ჰქონდა ხეეეეზს (ბარეს): სადაერის მახლობლად იდგა მძიმე ზარბაზნები და სამხედრო მასალები, ახალციხიდან მიტანილი. ახალციხე ბორჯომის გზაზე აეარეეული ურმები და დროგები მიდიოდა ჩვენ მიერ დატოვებულ ადგილებიდან სახლეზზეეი ჯარისაკაბი გამოსატანათ. ერთ ქეეზზე თავი მოეყარა ახალციხიდან ჩამოსული რუს მოხელეებს, სახე ყველს დაღარეზილი ჰქონდა, ალბათ ენაეებოდათ ახალციხის დატოვება.

მეორე დილით ბორჯომსა სადგურზე მივედი. ბაკურიანისკენ მიმავალი მატარებელი სავსე იყო მგზავრებით. საურბიდან გამოირკვა, რომ ბაკურიანში მიდიოდენ ლტოლვილებთან საქონლის საეიდლად. მათი სახე გაბარეზეულები იყო, უბარიდათ, რომ ოხრის ფასათ ჩაიგდებდენ ხელში ჯავახლების ქონებას. თან წეეზზენენ გაუძეარებითო. ერთმა სთქეა: „ბარელ მგზავრობაზე ამ მანეთად ვიყოდე მეწეეეი ძროხა. ცხეარი ათ მანეთად, ეზლა ვაიძარეყო". არნან ისეთი ადამიანები თავიანთ ბედნიერებას სხვის უბედურებაზე აეყარეზენ.

მთელი ჯავახეთი ბაკურიანში არის გადმოხვეეეული, სახლები რომ არ ათავეზიათ ნაძვის ძირში, მანდორში ყრანან ეშეეეტ-ტიტელები. მათ არც დაბმარეზი, არც გაეეეეეზი ეეეეე